EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 14.1.2025.
COM(2025) 7 final

2025/0003 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310 groza attiecībā uz tās atļaujas pagarināšanu, kura Polijai piešķirta īpaša pasākuma piemērošanai, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Saskaņā ar 395. panta 1. punktu Direktīvā 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu ("PVN direktīva") Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij ieviest īpašus pasākumus, lai atkāptos no šīs direktīvas noteikumiem ar nolūku vienkāršot PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas.

Vēstulēs, kas Komisijā reģistrētas 2024. gada 27. martā un 2024. gada 1. oktobrī, Polija pieprasīja atļauju turpināt piemērot atkāpi no PVN direktīvas 226. panta prasībām par pievienotās vērtības nodokļa (PVN) rēķinu izsniegšanu, lai turpinātu piemērot obligāto dalītā maksājuma mehānismu attiecībā uz noteiktu ar paaugstinātu krāpšanas risku saistītu preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu Polijā. Saskaņā ar PVN direktīvas 395. panta 2. punktu Komisija 2024. gada 9. oktobra vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Polijas pieprasījumu. Komisija 2024. gada 10. oktobra vēstulē paziņoja Polijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga pieprasījuma izvērtēšanai.

Atkāpe, attiecībā uz kuru tiek pieprasīts pagarinājums, ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310[1] sākotnēji tika piešķirta uz laikposmu no 2019. gada 1. marta līdz 2022. gada 28. februārim un pirmo reizi ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/559 (2022. gada 5. aprīlis)[2] tika pagarināta uz laikposmu līdz 2025. gada 28. februārim.

Saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2019/310 2. panta otro daļu Polija iesniedza Komisijai ziņojumu, kas Komisijā reģistrēts 2023. gada 13. novembrī, par to, kā pasākums kopumā ietekmējis krāpšanas apmēru un attiecīgos nodokļu maksātājus.

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Pēc brīvprātīgas dalītā maksājuma sistēmas piemērošanas laikposma Polija saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310 ieviesa obligāto dalītā maksājuma mehānismu attiecībā uz noteiktu ar paaugstinātu krāpšanas risku saistītu preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu. Tas nozīmē, ka, ja preču piegāde vai pakalpojumu sniegšana notiek minētā mehānisma ietvaros (rēķini par precēm un pakalpojumiem, uz kuriem attiecas mehānisms un kuru kopējā bruto summa (ieskaitot PVN) pārsniedz 15 000 PLN), piegādātājam papildus savam parastajam bankas kontam ir jābūt atsevišķam un bloķētam tā sauktajam PVN kontam. Neto summa (bez PVN) tiek pārskaitīta uz piegādātāja parasto bankas kontu, un PVN summa tiek pārskaitīta uz šo atsevišķo PVN kontu. Lai gan bloķētajā kontā esošie līdzekļi paliek piegādātāja īpašumā, šos līdzekļus var izmantot tikai konkrētiem mērķiem, piemēram, lai samaksātu nodokļu iestādei pienākošos PVN vai PVN, kas izriet no rēķiniem, kuri saņemti no citiem piegādātājiem. Ja PVN priekšnodoklis pārsniedz aprēķināto PVN, 60 dienu laikā ir jāveic atmaksa nodokļu maksātāja parastajā kontā.

Lai sistēma darbotos, rēķinos par piegādātajām precēm un sniegtajiem pakalpojumiem dalītā maksājuma mehānisma ietvaros jāiekļauj īpašs paziņojums par to, ka PVN ir jāiemaksā

[1] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2019/310 (2019. gada 18. februāris), ar ko Polijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 51, 22.2.2019., 19.–27. lpp.).

[2] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/559 (2022. gada 5. aprīlis), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310 attiecībā uz Polijai piešķirto atļauju turpināt piemērot īpašo pasākumu, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 108, 7.4.2022., 51.–59. lpp.).

piegādātāja atsevišķā PVN bankas kontā maksājumiem, kas veikti ar bankas pārskaitījumiem. Lai to varētu izdarīt, ir jāatkāpjas no PVN direktīvas 226. panta, kurā ir noteikts, ka rēķinos var pieprasīt tikai minētajā pantā uzskaitīto informāciju; minētajā pantā nav paredzēta informācija par dalītā maksājuma mehānismu.

Kā minēts iepriekš, pēc pirmā pagarinājuma uz laikposmu līdz 2025. gada februāra beigām Polija tagad ir pieprasījusi vēl vienu pagarinājumu, jo tā uzskata, ka atkāpes pasākumam, kas nepieciešams dalītā maksājuma mehānisma darbībai, ir bijusi pozitīva ietekme.

Papildus pagarinājumam Polija ir pieprasījusi aizstāt pašreizējo pielikumu, kurā iekļautas preces un pakalpojumi, uz ko attiecas dalītā maksājuma mehānisms. Pašlaik saraksta pamatā ir Polijas preču un pakalpojumu klasifikācija (*PKWiU 2015*). Tomēr valsts tiesību aktos ir plānots aizstāt valsts klasifikācijas sistēmu ar kombinēto nomenklatūru preču identificēšanai. Lai izvairītos no nepieciešamības atjaunināt atkāpi tās piemērošanas periodā, Polija ir pieprasījusi 150 atsevišķu posteņu sarakstu aizstāt ar 13 kategoriju apkopotu un vienkāršotu sarakstu, kas attiecas uz vienu un to pašu priekšmetu. Polija ir apstiprinājusi, ka, ieviešot šo vienkāršoto sarakstu, atkāpes darbības joma netiks paplašināta.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Atkāpe ir balstīta uz PVN direktīvas 395. pantu, lai vienkāršotu PVN iekasēšanas procedūru vai lai nepieļautu noteiktu veidu nodokļu nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļu maksāšanas. Polija pieprasīja atkāpes pasākumu, lai cīnītos ar nodokļu nemaksāšanu nozarēs, kurās ar PVN saistīta krāpšana konstatēta gadiem ilgi. Atkāpe ir saskaņā ar spēkā esošajiem politikas noteikumiem.

Šajā saistībā jānorāda, ka ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2023/1552[3] Itālijai tika atļauts pagarināt līdzīgu atkāpi attiecībā uz dalītā maksājuma mehānisma piemērošanu dažām konkrētām piegādēm.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

- **Juridiskais pamats**

PVN direktīvas 395. pants.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Vadoties pēc PVN direktīvas noteikuma, kurš ir šā priekšlikuma pamatā, subsidiaritātes principu nepiemēro.

- **Proporcionalitāte**

Priekšlikums ir saskaņā ar proporcionalitātes principu šādu iemeslu dēļ.

Šis lēmums attiecas uz atļauju, ko piešķir dalībvalstij pēc tās pieprasījuma, un tas neuzliek nekādus pienākumus.

Atkāpe ir ierobežota laikā, un tās darbības joma ir vērsta uz preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu konkrētās nozarēs, kas rada ievērojamas problēmas saistībā ar krāpšanu nodokļu jomā.

[3] Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2023/1552 (2023. gada 25. jūlijs), ar ko groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2017/784 attiecībā uz atļaujas termiņu un darbības jomu Itālijas pieņemtajam īpašajam pasākumam, ar ko atkāpjas no 206. un 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 188, 27.7.2023., 45.–47. lpp.).

Ņemot vērā atkāpes plašo tvērumu, ja Polija pieprasa atļauju pagarināt īpašo pasākumu, ir jāiesniedz ziņojums par pasākuma darbību un efektivitāti ar PVN saistītās krāpšanas apmēra un nodokļu maksātāju ziņā (attiecībā uz PVN atmaksu, administratīvo slogu, iespējamām izmaksām nodokļu maksātājiem utt.).

Tādēļ īpašais pasākums ir proporcionāls izvirzītajam mērķim, proti, apkarot nodokļu nemaksāšanu un vienkāršot nodokļu iekasēšanu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Ierosinātais juridiskais instruments: Padomes īstenošanas lēmums.

Saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu atkāpe no kopējiem PVN noteikumiem ir pieļaujama vienīgi ar Padomes atļauju, ko tā ar vienprātīgu lēmumu pieņem pēc Komisijas priekšlikuma. Padomes īstenošanas lēmums ir vispiemērotākais instruments, jo to var adresēt atsevišķai dalībvalstij.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Šā priekšlikuma pamatā ir Polijas pieprasījums, un tas attiecas vienīgi uz šo dalībvalsti.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neatkarīgu ekspertu atzinums nebija vajadzīgs.

- **Ietekmes novērtējums**

Saskaņā ar priekšlikumu Padomes īstenošanas lēmumam Polijai tiek atļauts turpināt atkāpties no PVN direktīvas 226. panta, lai varētu darboties obligātais dalītā maksājuma mehānisms attiecībā uz PVN nomaksu par konkrētu preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, kuri noteikti ierobežojošā sarakstā.

Kā minēts, Polija ir iesniegusi Komisijai ziņojumu, kā prasīts iepriekšējā atkāpē.

No šā ziņojuma izriet, ka kopš pēdējā pagarinājuma obligātā dalītā maksājuma mehānisms ir turpinājis samazināt (karuseļveida) krāpšanu, izvairīšanos no nodokļu maksāšanas un nodokļu nemaksāšanu. Turklāt šis mehānisms klientam ir nodrošinājis, ka viņš nevar piespiedu kārtā tikt iesaistīts piegādātāja krāpnieciskās darbībās, par kurām viņš varētu tikt saukts pie solidāras atbildības.

PVN atmaksa un līdzekļu atbrīvošana no PVN kontiem ir paātrinājusies (no vidēji 27,56 dienām 2018. gadā līdz 19,41 dienai 2022. gadā) un uzlabojusi nodokļu maksātāju finanšu likviditāti. Administratīvās izmaksas ir samazinājušās, jo vairākos gadījumos mehānisms ir aizstājis apgrieztās maksāšanas sistēmu, par kuru bija vairāk ziņošanas pienākumu. Turklāt nodokļu maksātājiem, kas veic uzņēmējdarbību Polijā vai citā dalībvalstī, nerodas izmaksas par PVN konta atvēršanu bankā Polijā. Ja banka iekasētu maksu par PVN konta uzturēšanu, šīs radušās izmaksas atlīdzinātu kompetentā nodokļu iestāde.

Turpmāk ir izklāstīti daži citi galvenie skaitļi un konstatējumi no ziņojuma.

Pirms pasākuma stāšanās spēkā tika konstatēts, ka kopējais apjoms saistībā ar krāpšanu PVN jomā 2018. gadā bija 5 168 779 146 PLN. Tas samazinājās līdz 4 716 202 928 PLN 2019. gadā, 3 533 646 348 PLN 2020. gadā, 2 672 606 551 PLN 2021. gadā un

1 671 788 122 PLN 2022. gadā. Pārskata perioda beigās 2022. gadā tas ir samazinājums par 52,69 % salīdzinājumā ar 2020. gadu un samazinājums par 67,66 % kopš pasākuma sākuma.

Tāpat ir samazinājies tiesvedību skaits saistībā ar krāpšanu PVN jomā. Pirms pasākuma 2018. gadā notika 3507 tiesvedības. Tas samazinājās līdz 3389 2019. gadā, 2973 2020. gadā un 3288 2021. gadā. Pēc neliela pieauguma 2021. gadā šis skaits turpināja samazināties līdz 2750 2022. gadā. Tas ir samazinājums par 7,5 % salīdzinājumā ar 2020. gadu un samazinājums par 21,59 % kopš pasākuma sākuma.

Obligātā dalītā maksājuma mehānisma turpmāka piemērošana ir vēl vairāk samazinājusi karuseļveida krāpšanu. 2018. gadā par karuseļveida krāpšanu sākto tiesvedību skaits pirms mehānisma ieviešanas bija 558. Tas samazinājās līdz 277 2019. gadā un 207 2020. gadā. Tas vēl samazinājās līdz 167 2021. gadā un 97 2022. gadā. 2022. gada beigās tas ir samazinājums par 53,14 % kopš 2020. gada un samazinājums par 82,62 % kopš pasākuma sākuma.

Pēc tam tika konstatēts, ka ir samazinājušies apzinātie budžeta zaudējumi, kurus radījusi PVN karuseļveida krāpšana. Zaudējumi, kas tika konstatēti 4 496 602 940 PLN apmērā pirms mehānisma ieviešanas 2018. gadā, samazinājās līdz 2 468 437 745 PLN 2019. gadā un 1 107 992 201 PLN 2020. gadā. Pārskata periodā zaudējumi bija 1 229 821 973 PLN 2021. gadā un 111 103 219 PLN 2022. gadā. Šis rezultāts uzrāda krasu samazinājumu par 89,97 % salīdzinājumā ar 2020. gadu un par 97,53 % kopš pasākuma sākuma.

Pamatojoties uz to, Komisija uzskata, ka pasākuma turpināšana, kas ietver ierobežotu atkāpi no PVN direktīvas 226. pantā noteiktajām rēķinu izrakstīšanas prasībām, ir pamatota, jo tas ļaus saglabāt pozitīvo ietekmi, ko rada obligātais dalītā maksājuma mehānisms iepriekš noteiktam preču un pakalpojumu skaitam. Tāpēc tiek ierosināts atkāpi piešķirt no 2025. gada 1. marta līdz 2028. gada 28. februārim.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Pasākumam nebūs negatīvas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido PVN.

5. CITI ELEMENTI

Priekšlikumā ir iekļauta turpināmības klauzula un automātisks termiņš.

2025/0003 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES ĪSTENOŠANAS LĒMUMS,

ar ko Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310 groza attiecībā uz tās atļaujas pagarināšanu, kura Polijai piešķirta īpaša pasākuma piemērošanai, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Padomes Direktīvu 2006/112/EK (2006. gada 28. novembris) par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu[1] un jo īpaši tās 395. panta 1. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Ar Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310[2] Padome atļāva Polijai ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no Direktīvas 2006/112/EK 226. panta, lai pieprasītu piegādātājiem iemaksāt PVN atsevišķā un bloķētā pievienotās vērtības nodokļa (PVN) bankas kontā, kas atvērts Polijā ("obligāts dalītā maksājuma mehānisms"), par rēķiniem, kas izsniegti par minētā īstenošanas lēmuma pielikumā uzskaitīto preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, kura notikusi starp nodokļu maksātājiem un kuru apmaksā ar elektroniskajiem bankas pārskaitījumiem. Ar Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2022/559[3] minēto atļauju pagarināja līdz 2025. gada 28. februārim.

(2) Vēstulēs, kas Komisijā reģistrētas 2024. gada 27. martā un 2024. gada 1. oktobrī, Polija pieprasīja turpmāku pagarinājumu no 2025. gada 1. marta līdz 2028. gada 28. februārim atļaujai atkāpties no Direktīvas 2006/112/EK 226. panta attiecībā uz PVN rēķinu izrakstīšanas prasībām, lai turpinātu piemērot obligāto dalītā maksājuma mehānismu attiecībā uz noteiktu ar paaugstinātu krāpšanas risku saistītu preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu, kurai parasti piemēro procedūru, saskaņā ar kuru pircējs ir atbildīgs par PVN attiecībā uz noteiktu preču piegādi un pakalpojumu sniegšanu (tā sauktā "apgrieztās maksāšanas sistēma"), un solidāru atbildību Polijā.

(3) Komisija saskaņā ar Direktīvas 2006/112/EK 395. panta 2. punktu 2024. gada 9. oktobra vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Polijas pieprasījumu. Komisija 2024. gada 10. oktobra vēstulē paziņoja Polijai, ka tās rīcībā ir visa informācija, kas vajadzīga pieprasījuma izvērtēšanai.

---

1 OV L 347, 11.12.2006., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/112/oj.

2 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2019/310 (2019. gada 18. februāris), ar ko Polijai atļauj ieviest īpašu pasākumu, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 51, 22.2.2019., 19. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2019/310/oj).

3 Padomes Īstenošanas lēmums (ES) 2022/559 (2022. gada 5. aprīlis), ar kuru groza Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310 attiecībā uz Polijai piešķirto atļauju turpināt piemērot īpašo pasākumu, atkāpjoties no 226. panta Direktīvā 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu (OV L 108, 7.4.2022., 51. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_impl/2022/559/oj).

(4) Obligātais dalītā maksājuma mehānisms attiecas uz precēm un pakalpojumiem, kas uzskaitīti Īstenošanas lēmuma (ES) 2019/310 pielikumā. Minētajā pielikumā ir iekļauts plašs un detalizēts preču un pakalpojumu saraksts, kas klasificētas saskaņā ar Polijas preču un pakalpojumu klasifikāciju. Tā kā Polija pašlaik minēto klasifikācijas sistēmu valsts līmenī aizstāj ar kombinētās nomenklatūras sistēmu, kas noteikta Padomes Regulā (EEK) Nr. 2658/87[4], Īstenošanas lēmuma (ES) 2019/310 pielikumā iekļautais saraksts būtu jāaizstāj ar preču un pakalpojumu kategoriju vienkāršotu sarakstu, lai izvairītos no nepieciešamības grozīt atļauju atkāpties no Direktīvas 2006/112/EK 226. panta. Polija ir apstiprinājusi, ka saraksta aizstāšana nenozīmē obligātā dalītā maksājuma mehānisma darbības jomas paplašināšanu. Šajā nolūkā turpina piemērot Īstenošanas lēmuma (ES) 2019/310 2. pantā paredzēto pienākumu paziņot Komisijai par valsts pasākumu.

(5) Ziņojums, ko Polija 2023. gada 13. novembrī iesniedza saskaņā ar Padomes Īstenošanas lēmuma (ES) 2019/310 2. panta otro daļu, par atļaujas pagarināšanas vispārējo ietekmi uz krāpšanu PVN jomā un uz attiecīgajiem nodokļu maksātājiem liecina, ka kopš atļaujas pagarināšanas obligātā dalītā maksājuma mehānisma turpmāka izmantošana konkrētai preču piegādei un pakalpojumu sniegšanai ir samazinājusi jo īpaši karuseļveida krāpšanu nozarēs, uz kurām attiecas minētais mehānisms, piemēram, tērauda, lūžņu, dārgmetālu un degvielu nozarē. Polija arī ziņoja, ka gadījumos, kad tirgotājam ir tiesības uz PVN atmaksu, Polijas iestādēm ir izdevies samazināt atmaksas laikposmu īsāku par 20 dienām, lai uzlabotu tirgotāja naudas plūsmas stāvokli.

(6) Parasti atkāpes piešķir uz noteiktu laiku, lai varētu izvērtēt, vai īpašais pasākums ir lietderīgs un efektīvs. Tāpēc ir lietderīgi atkāpi pagarināt līdz 2028. gada 28. februārim. Būtu jāturpina piemērot Īstenošanas lēmuma (ES) 2019/310 2. pantā paredzēto Polijas pienākumu iesniegt jaunu ziņojumu par atkāpes vispārējo ietekmi, ja tā pieprasa tās pagarinājumu.

(7) Īpašajam pasākumam nebūs negatīvas ietekmes uz galapatēriņa posmā iekasētajiem kopējiem nodokļa ieņēmumiem, un tam nebūs nelabvēlīgas ietekmes uz Savienības pašu resursiem, ko veido PVN.

(8) Tāpēc Īstenošanas lēmums (ES) 2019/310 būtu attiecīgi jāgroza,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Padomes Īstenošanas lēmumu (ES) 2019/310 groza šādi:

(1) lēmuma 3. panta otrajā daļā datumu “2025. gada 28. februārim” aizstāj ar “2028. gada 28. februārim”;

(2) lēmuma pielikumu aizstāj ar šā lēmuma pielikuma tekstu.

[4] Padomes Regula (EEK) Nr. 2658/87 (1987. gada 23. jūlijs) par tarifu un statistikas nomenklatūru un kopējo muitas tarifu (OV L 256, 7.9.1987., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1987/2658/oj).

2. pants

Šis lēmums ir adresēts Polijas Republikai.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs